

पणन महासंघास वित्त विभागाने
मंजूर केलेल्या शासन हमीवरील
हमीशुल्क माफ करणेबाबत...

महाराष्ट्र शासन
सहकार, पणन व वस्त्रोद्योग विभाग
शासन निर्णय, क्रमांक : सपस-२०२१/प्र.क्र.६२/२४ स,
मंत्रालय , विस्तार , मुंबई - ४०० ०३२
दिनांक :-२५ ऑगस्ट , २०२१ .

- संदर्भ :-** १) शासन निर्णय, वित्त विभाग, क्रमांक :-शाहमी-२०१७/सपववि/प्र.क्र.४२/
अर्थबळ, दिनांक २८.४.२०१७, दिनांक १२.६.२०१७, दिनांक ५.७.२०१७,
दिनांक २१.७.२०१७ व दिनांक १३.९.२०१७.
२) शासन निर्णय, वित्त विभाग, क्रमांक:-शाहमी-२०१७/सपववि/प्र.क्र.७९/
अर्थबळ, दिनांक २५.१०.२०१७.
३) शासन निर्णय, वित्त विभाग, क्रमांक:-शाहमी-२०१८/सपववि/प्र.क्र.८/
अर्थबळ, दिनांक १४.२.२०१८
४) शासन निर्णय, वित्त विभाग, क्रमांक:-शाहमी-२०१८/सपववि/प्र.क्र.४६/
अर्थबळ, दिनांक १५.६.२०१८
५) महाराष्ट्र राज्य सहकारी पणन महासंघ, मुंबई यांचे पत्र क्रमांक:-
नाफेड खरेदी/हमीशुल्क/२०२१-२२/१८२ , दिनांक १८.६.२०२१
६) दिनांक ४ जुलै, २०२१ रोजी सह्याद्री अतिथीगृह मलबार हिल, मुंबई येथे
आयोजित बैठकीतील निर्णय.

प्रस्तावना:-

सन २०१६-१७ मध्ये अनुकूल हवामान व मान्सुनचा समाधानकारक पाऊस यामुळे राज्यात तुरीचे मोठ्या प्रमाणावर उत्पादन झाले होते. केंद्र शासनाच्या किंमत स्थिरता निधी योजनेअंतर्गत ४ लाख मे.टन तुरीची खरेदी केल्यानंतरही, हमी भावाच्या खरेदी केंद्रावर नोंदणी केलेली तूर मोठ्या प्रमाणात शिल्लक होती. राज्यातील तुरीच्या मुबलक उत्पादनामुळे शेतक-याला मिळणारा कमी बाजारभाव विचारात घेऊन, शेतक-यांना सहाय्य करण्यासाठी शासनाने बाजार हस्तक्षेप योजनेअंतर्गत तूर खरेदी करण्याचा निर्णय शासन निर्णय, दिनांक २७.४.२०१७ अन्वये घेण्यात आला होता. सदर योजना राबविण्यासाठी पणन महासंघास अभिकर्ता संस्था म्हणून नियुक्त करण्यात आले होते. अशा प्रकारची योजना राज्यात पहिल्यांदाच राबविण्यात येत असल्याने, सदर योजनेसाठी होणा-या खर्चाकरिता अर्थसंकल्पीय तरतूद उपलब्ध नव्हती. यासाठी सदर योजना राबविण्याकरिता (प्रामुख्याने शेतक-यांचे चुकारे अदा करणे तसेच अनुषंगिक खर्च यासाठी) वित्त विभागाने वेळोवेळी पुढीलप्रमाणे शासन हमी मंजूर केलेली आहे :-

(रु.कोटीत)

अ. क्र.	शासन निर्णय दिनांक	शासन हमीची रक्कम	वित्तीय संस्थेचे नांव	हमी शुल्क निरंक/प्रलंबित
१.	२८/४/२०१७	४३५	इंडियन बँक , मांडवी	११.३८
२.	१२/६/२०१७	१३५	इंडियन बँक , मांडवी	३.३३
३.	५/७/२०१७	२२५	युनियन बँक , मस्जिद	५.९३
४.	२१/७/२०१७	६०	युनियन बँक , मस्जिद	१.६१
५.	१३/९/२०१७	६३८	युनियन बँक , मस्जिद	१६.५५

हंगाम २०१७-१८ मध्ये नाफेडच्यावतीने किमान आधारभूत किंमत योजनेंतर्गत हमीभावाने कडधान्ये व तेलबिया खरेदीसाठी पणन महासंघास वित्त विभागाने मंजूर केलेल्या शासन हमीची माहिती पुढीलप्रमाणे आहे:-

(रु.कोटीत)				
अ. क्र.	शासन निर्णय दिनांक	शासन हमीची रक्कम	वित्तीय संस्थेचे नांव	हमी शुल्क निरंक/प्रलंबित
१.	२५/१०/२०१७	१००	विजया बँक, मस्जिद	०.१८
२.	१४/२/२०१८	२००	इंडियन ओव्हरसीज बँक	२.३३

हंगाम २०१७-१८ मध्ये किमान आधारभूत किंमत योजनेंतर्गत तूर व हरभरा खरेदीसाठी NeML पोर्टलवर नोंदणी केलेले शेतकरी, परंतु ज्यांच्याकडून तूर व हरभरा खरेदी होऊ शकला नाही, अशा शेतकऱ्यांना रुपये १००० प्रति क्विंटल या प्रमाणात अर्थसहाय्य अनु. शासन निर्णय, दिनांक १९/६/२०१८ व दिनांक १/११/२०१८ अन्वये मंजूर करण्यात आले आहे. सदर अनुदानासाठी १० क्विंटल प्रति हेक्टर व २ हेक्टर प्रति शेतकरी हे प्रमाण निश्चित करण्यात आले होते. सदर अनुदान पणन महासंघ, मुंबई व विदर्भ पणन महासंघ, नागपूर यांच्याकडून वितरीत केले आहे. आतापर्यंत १,९१,५५२ तूर उत्पादक शेतकऱ्यांना रुपये २२७.४९ कोटी आणि १,६०,२५३ हरभरा उत्पादक शेतकऱ्यांना रुपये २१८.४१ कोटी अनुदान वितरीत करण्यात आले आहे. तूर व हरभरा एकूण अनुदानापैकी रुपये ७० कोटी आकस्मिकता निधीतून उपलब्ध करून दिल्यानंतर उर्वरित प्रलंबित अनुदान रुपये ४८० कोटी वितरित करण्यासाठी वित्त विभागाच्या शासन निर्णय, दिनांक १५/६/२०१८ अन्वये मंजूर केलेल्या शासन हमीची माहिती पुढीलप्रमाणे आहे :-

(रु.कोटीत)				
अ. क्र.	शासन निर्णय दिनांक	शासन हमीची रक्कम	वित्तीय संस्थेचे नांव	हमी शुल्क निरंक/प्रलंबित
१.	१५/६/२०१८	४८०	बँक ऑफ बडोदा , मांडवी	११.८३

शासन हमीसंदर्भातील शासन निर्णयामध्ये अट क्र. ५ मध्ये पणन महासंघाने घेतलेल्या कर्जावरील हमीशुल्काचा भरणा प्रत्येक वित्तीय वर्षाच्या ३१ मार्च आणि/अथवा ३० सप्टेंबर रोजी अदत्त असलेल्या कर्जावर देय असलेल्या हमीशुल्काचा भरणा अनुक्रमे १ एप्रिल आणि / अथवा १ ऑक्टोबर रोजी दर प्र.श.प्र. व रु.२/- प्रमाणे करण्यात यावा असे नमूद केले आहे.

शासन निर्णयातील मुद्दा क्र. ५.१ ते ५.४ नुसार देय हमीशुल्काचा भरणा शासन तिजोरीत करण्यास महाराष्ट्र राज्य सहकारी पणन महासंघ मर्या., मुंबई हे जबाबदार आहेत. हमीशुल्काचा भरणा विहित मुदतीत करण्यास कसूर झाल्यास थकीत रकमेवर पहिल्या ३ महिन्यांसाठी १६ टक्के दराने व त्यापुढील कालावधीसाठी २४ टक्के दराने व्याज आकारले जाते.

पणन महासंघाने शासन हमीशुल्काची भरणा केलेली रक्कम, हमीभावाने खरेदी ही राज्य शासनाच्यावतीने केली जाते त्यामुळे काही कालावधीनंतर शासनाकडून परत पणन महासंघास अदा करण्यात येते. तसेच बँकांकडून उचल केलेल्या शासन हमीच्या रकमेवर व्याज भरावे लागते. त्याचा आर्थिक बोजा पणन महासंघावर पर्यायाने राज्य शासनावर येतो. त्यामुळे वित्त विभागाने वेळोवेळी मंजूर केलेल्या शासन हमीवर भरावयाच्या हमीशुल्काची रक्कम माफ करण्याचा प्रस्ताव शासनाच्या विचाराधीन होता.

शासन निर्णय :-

वित्त विभागाने पणन महासंघास वेळोवेळी मंजूर केलेल्या शासन हमीवरील दिनांक ३१/३/२०२१ अखेर प्रलंबित शासन हमी शुल्काचा तपशिल पुढीलप्रमाणे आहे:-

(रु.कोटीत)

अ. क्र.	वर्ष	योजनेचे नांव व शासन निर्णय दिनांक	शासन हमी	हमीशुल्काची एकूण रक्कम	भरलेली हमी शुल्काची रक्कम	प्रलंबित हमी शुल्क
१	२०१६-१७	बाजार हस्तक्षेप योजना				
		२८/४/२०१७	४३५	१५.७३	४.३५	११.३८
		१२/६/२०१७	१३५	४.६८	१.३५	३.३३
		५/७/२०१७	२२५	८.१८	२.२५	५.९३
		२१/७/२०१७	६०	२.२१	०.६०	१.६१
		१३/९/२०१७	६३८	१६.५५	०.००	१६.५५
२	२०१७-१८	नाफेड खरेदी (मुग/उडीद/ सोयाबीन)				
		२५/१०/२०१७	१००	०.७१	०.५३	०.१८
३	२०१७-१८	नाफेड खरेदी (तूर/हरभरा)				
		१४/२/२०१८	२००	६.५८	४.२५	२.३३
४	२०१७-१८	भावांतर योजना (हरभरा/ तूर)				
		१५/६/२०१८	४८०	११.८३	०.००	११.८३
		एकूण		६६.४७	१३.३३	५३.१४

उपरोक्त तक्त्यामध्ये नमूद केलेल्या हंगाम २०१६-१७ मध्ये बाजार हस्तक्षेप योजना व हंगाम २०१७-१८ मध्ये नाफेडच्यावतीने हमीभावाने कडधान्य व तेलबिया (मुग, उडीद, सोयाबीन, तूर व हरभरा(चना)) खरेदीअंतर्गत शेतकऱ्यांचे चुकारे तसेच हंगाम २०१७-१८ मध्ये NeML पोर्टलवर ऑनलाईनद्वारे नोंदणी केलेल्या परंतु, ज्या शेतकऱ्यांची तूर व हरभरा हमीभावाने खरेदी करता आला नाही अशा नोंदणीकृत शेतकऱ्यांना रुपये १००० प्रति क्विंटल याप्रमाणे अर्थसहाय्य देण्यासाठी पणन महासंघास वित्त विभागाने वेळोवेळी मंजूर केलेल्या शासन हमीवरील दिनांक ३१/३/२०२१ अखेरचे प्रलंबित **रुपये ५३.१४ कोटी** हमीशुल्क माफ करण्यात येत आहे.

२. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संगणक संकेतांक २०२१०८२५१२५२३५५७०२ असा आहे. हा आदेश डिजिटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

३. सदर शासन निर्णय वित्त विभागाच्या मान्यतेने व अनौपचारिक संदर्भ क्रमांक ६७/ २०२१/ अर्थबळ, दिनांक ४.८.२०२१ अन्वये निर्गमित करण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

(सुनंदा मो. घड्याळे)

अवर सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रति,

१) मा.राज्यपाल यांचे खाजगी सचिव

- २) मा.मुख्यमंत्री यांचे खाजगी सचिव
- ३) मा.मंत्री (सहकार, पणन) यांचे खाजगी सचिव
- ४) मा.राज्यमंत्री (पणन) यांचे खाजगी सचिव
- ५) मा.मुख्य सचिव यांचे स्वीय सहाय्यक
- ६) अपर मुख्य सचिव (वित्त) वित्त विभाग, मंत्रालय, मुंबई
- ७) अपर मुख्य सचिव (नियोजन), मंत्रालय, मुंबई.
- ८) प्रधान सचिव(सहकार व पणन), सहकार, पणन व वस्त्रोद्योग विभाग, मंत्रालय, मुंबई
- ९) व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र राज्य सहकारी पणन महासंघ, मुंबई
- १०) पणन संचालक, महाराष्ट्र राज्य, पुणे
- ११) उप सचिव(ऋण व हमी कक्ष/अर्थबळ), वित्त विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
- १२) महालेखापाल, महाराष्ट्र-१/२ (लेखा व अनुज्ञेयता / लेखापरिक्षा), मुंबई/नागपूर,
- १३) अधिदान व लेखा अधिकारी, मुंबई
- १४) लेखा कोषागार अधिकारी, पुणे.
- १५) अवर सचिव (१७ स), सहकार, पणन व वस्त्रोद्योग विभाग, मंत्रालय, मुंबई,
- १६) निवड नस्ती २४ स, सहकार, पणन व वस्त्रोद्योग विभाग, मंत्रालय, मुंबई